

ЛІТЕРАТУРА

1. 24.02.2022 поміняло наше життя на до і після. URL: <https://www.facebook.com/share/p/1Ac9Wab3c9/>
2. Великдень разом. URL: <https://www.facebook.com/share/p/16Woo8gZkX/>;
3. Педагогічний факультет. РДГУ. URL: <https://www.facebook.com/share/1AWW8HWh1G/?mibextid=wwXIfg>
4. Педагогічний факультет. РДГУ. URL: https://www.instagram.com/pedfak_rdgu?igsh=b2dqdjUwbm9zZTBo;
5. Подорож сторінками казок Г. К. Андерсена. URL: <https://www.facebook.com/share/p/1AcdjwqASm/>
6. Тиждень дитячої книжки на педагогічному факультету. URL: <https://www.facebook.com/share/p/1Erf5BR7wN/>

Світлана БРИЧОК

Рівне

ЕФЕКТИВНІСТЬ НЕФОРМАЛЬНИХ КУРСІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ ВОЄННОГО ЧАСУ

У період воєнного стану перед системою вищої педагогічної освіти постає низка викликів, зокрема – обмеженість ресурсів, перехід на дистанційні або змішані формати навчання, високий рівень емоційного виснаження учасників освітнього процесу. В таких умовах зростає роль неформальної освіти як гнучкого інструмента формування ключових м'яких навичок (soft skills), зокрема для майбутніх педагогів.

У структурі професійної готовності сучасного вчителя *soft skills* – так звані м'які навички – дедалі більше визнаються фундаментальною складовою педагогічної майстерності нарівні з фаховими знаннями. До них належать: критичне мислення, адаптивність, емоційний інтелект, командна робота, ефективна комунікація, лідерство, саморегуляція та креативність [1].

Зокрема:

Критичне мислення дає можливість педагогові ухвалювати зважені рішення, не піддаватися дезінформації, будувати дискусії зі здобувачами на аналітичному підґрунті, а також адаптувати освітній контент під зміни контексту.

Адаптивність як здатність реагувати на непередбачувані ситуації (зміни форм навчання, перебої в комунікації, психоемоційні стани учнів) особливо актуалізується в умовах війни.

Емоційний інтелект забезпечує розуміння емоційного фону учнів, ефективне управління власними емоціями, запобігання конфліктам і створення підтримувального середовища.

Командна робота і лідерство дозволяють педагогу не лише бути інтегрованим у педагогічну спільноту, а й ініціювати освітні проєкти, виступати модератором змін, фасилітатором освітнього процесу.

Ефективна комунікація – ключ до взаємодії з батьками, колегами, адміністрацією, що набуває ще більшого значення у дистанційному або гібридному форматі навчання.

Розвиток soft skills є не лише вимогою сучасного ринку праці, а й необхідною передумовою професійної зрілості вчителя, його стійкості до стресу, здатності до рефлексії, прийняття рішень у критичних ситуаціях та створення інклюзивного, орієнтованого на цінності навчального середовища.

Нині це визнається і на нормативному рівні: у Національній рамці кваліфікацій soft skills визначені як обов'язковий компонент кваліфікаційного профілю педагога, а в умовах війни їх важливість лише зростає. Вони допомагають зберігати цілісність професійної ідентичності, налагоджувати взаємодію з учнями, що переживають стрес, і підтримувати власну психоемоційну рівновагу [2].

Онлайн-курси, тренінги, воркшопи, майстерки на платформах Prometheus, EdEra, Coursera, FutureLearn, а також ініціативи від ГО (наприклад, UActive, Teach for Ukraine, AIESEC, Pro.Svit) стали ефективним каналом підвищення м'яких навичок. Їхні переваги: швидка адаптація під запити часу; доступність без оплати; інтерактивний характер і розвиток практичних компетентностей; сертифікація, що підтверджує навчальні досягнення; орієнтація на міждисциплінарність.

У воєнний час особливо ефективними є: курси з кризової комунікації, лідерства в освіті, емоційного вигорання; модулі з

фасилітації групової роботи, ведення діалогу, медіаграмотності; peer-to-peer обмін, менторські програми, супервізійні групи у Telegram/Zoom; онлайн-квести, дебати, симуляції, які активізують soft skills в освітньому процесі [3].

Упродовж 2022–2024 років викладачі педагогічного факультету впровадили також авторські інтерактивні курси, програми для майбутніх педагогів, які включають тренінги з емоційного інтелекту, публічного виступу, рефлексії.

Таким чином, неформальні освітні ініціативи стали важливим доповненням до формальної системи підготовки педагогів в умовах війни. Вони дають змогу компенсувати освітні прогалини, сприяти професійній адаптації та психологічній стійкості майбутніх вчителів. Подальший розвиток таких форматів потребує інтеграції до освітніх програм ЗВО та визнання результатів неформального навчання на інституційному рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Литвинова С.Г., Осадча К.П. Розвиток гнучких навичок студентів у контексті цифрової трансформації освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2023. № 2 (90). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/5476>
2. Національна рамка кваліфікацій : Постанова КМУ № 1341 від 23.11.2011, в редакції 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
3. Смолінський В.М. Освіта у кризових умовах: виклики воєнного часу. *Педагогічна думка*. 2023. № 3. С. 45–52.

**Оксана ГЕВКО,
Назарій КІКОТ**
Дрогобич

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО

Сучасні вимоги до вищої освіти зумовлюють необхідність підготовки викладачів, які володіють комплексом професійних компетенцій, здатних до творчої самореалізації та ефективного